Hukuk Bölümü 2009/189 E. , 2009/228 K.

- 2247 SAYILI YASA'NIN 10. MADDESINDE ÖNGÖRÜLEN KOŞULLARI TAŞIMAYAN BAŞVURUNUN, AYNI YASANIN 27. MADDESI UYARINCA REDDİ GEREKTIĞI

  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 10

"İçtihat Metni"

Davacı : A.K.

Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

Vekili : Av. M.U.

O L A Y : Emekli albay olan davacı, kadrosuzluk tazminatı talebinin reddine ilişkin 26.09.2008 günlü, 48.772.007 sayılı işlemin iptali ile davalı kuruma başvurduğu tarihten itibaren kadrosuzluk tazminatının yasal faizleri ile birlikte ödenmesi istemiyle 28.10.2008 tarihinde genel idari yargı yerinde dava açmıştır.

Dava dilekçesi 24.11.2008 tarihinde davalı idareye tebliğ edilmiş; davalı idarece 5.12.2008 tarihinde birinci savunma dilekçesi verilmiş ve 3.1.2009 tarihinde davacıya tebliğ edilmiş; davacı bu savunmaya karşılık ikinci dilekçesini vermediğinden dosya 2.2.2009 tarihinde tekemmül etmiştir. Bu süreçte idarece görev itirazında bulunulmamıştır.

Davalı idare vekilince, 9.3.2009 tarihinde mahkeme kayıtlarına giren ek savunma dilekçesi ile davada Askeri İdari Yargının görevli olduğu ileri sürülerek görev itirazında bulunulmuştur.

ANKARA 15. İDARE MAHKEMESİ; 18.03.2009 gün ve E:2008/1097 sayı ile, 2577 sayılı Yasanın 2. maddesinde; "İdari dava türleri, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı açılan iptal davaları; idari işlem ve eylemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları; kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı açılan davalar olarak sayılmış; idari yargının idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimini yapmakla görevli olduğunun kurala bağlandığı; 1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanunu'nun 20. maddesinde "Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Türk Milleti adına; askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların ilk ve son derece mahkemesi olarak yargı denetimini ve diğer kanunlarda gösterilen, görevleri yapar." hükmünün yer aldığı; dosyanın incelenmesinden, emekli albay olan davacı tarafından kadrosuzluk tazminatı talebinin reddine ilişkin 26.09.2008 günlü, 48.772.007 sayılı işlemin iptali istemi ile bakılan davanın açıldığı, davalı idarece uyuşmazlıkta Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin görevli olduğu ileri sürülmüş ise de, dava konusu uyuşmazlığın konusunun emekli asker olan davacının emekliliğine ilişkin olması nedeniyle Mahkemelerinin uyuşmazlıkta görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle; davalı idarenin görev itirazının reddine karar vermiştir.

Davalı vekilince, 13.4.2009 havale tarihli dilekçe ile, Askeri İdari Yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması isteminde bulunulmuştur.

ASKERİ YÜKSEK iDARE MAHKEMESİ BAŞSAVCISI : 17.06.2009 gün ve 2009/8 sayı ile; 1602 sayılı Askeri Yüksek idare Mahkemesi Kanununun 20. ve 21. madde hükümlerine yer verildikten ve Anayasanın, Askeri Yüksek idare Mahkemesi başlıklı 157nci maddesinden bahisle; uyuşmazlık konusunun Askeri idari Yargı yerinde görülebilmesi için iki koşulun bir arada gerçekleşmesinin gerektiği; Davacının 1602 sayılı AYİM Kanununun 20'inci maddesi 2'inci fıkrası gereğince asker kişi sayıldığı, bu nedenle dava konusu işlemin asker kişiyi ilgilendirdiğinin tartışmasız olduğu; diğer koşulun ise davaya konu işlemin "askeri hizmete ilişkin" olması koşulu olduğu, Uyuşmazlık Mahkemesinin birçok kararında belirtildiği üzere, idari işlemin, görevli yargı yerinin tespiti yönünden "askeri hizmete ilişkin" olup olmadığının saptanabilmesi için işlemin konusuna bakılmasının gerektiği, eğer idari işlem askeri gereklere, askeri usul ve yönteme ve askeri hizmete göre tesis edilmiş ise bu işlemin askeri hizmete ilişkin bulunduğunun kabul edilmesinin gerektiği; daha açık bir ifadeyle, askeri hizmete ilişkin idari işlemlerin, idarece bir asker kişinin askeri yeterlik ve yetenekleri, tutum ve davranışları, askeri geçmişi, asker kişi olmaktan kaynaklanan hak ve ödevleri, askerlik hizmetinin amacı, askeri görev yerlerinin özellikleri, askeri kural, gerek ve gelenekler göz önünde tutularak değerlendirilmesi sonucunda tesis edilen işlemler olduğu; Türk Silahlı Kuvvetlerinin görev, kadro ve ihtiyaç durumu dikkate alınarak alınan kararlar sonucu emekliye sevk edilen personel ve bekleme süresini dolduran personel için öngörülen kadrosuzluk tazminatının ödenmesine esas alınan kriterlerin tamamen askeri hizmete ilişkin bulunduğu, vazifeden ayrılan personele, şartları varsa kadrosuzluk tazminatının ödenip ödenmemesine ilişkin işlemin tesisinde askerlik hizmet süresinin, asker kişinin yeteneklerinin, asker kişinin geçmişinin, asker kişi olmaktan kaynaklanan hak ve ödevlerin, askeri görev yerinin özelliklerinin, askeri kural ve gereklerin göz önüne alınmasının gerektiği; uyuşmazlığın çözümünde de aynı hususların değerlendirileceği, asker kişi olmaktan kaynaklanan özlük haklarının da askeri hizmete ilişkin olduğu; öte yandan somut uyuşmazlığın çözümünde 926 sayılı Kanun hükümlerinin de göz önüne alınmasının gerektiği, tüm bu hususlar nazara alındığında, dava konusu işlemin askeri hizmete ilişkin bulunduğu sonucuna varılmış olduğu; yapılan bu açıklamalara göre dava konusu olayda Anayasanın 157'inci ve 1602 sayılı AYİM Kanununun 20'inci maddesinde öngörülen idari işlemin "askeri kişiyi ilgilendirmesi" ve "askeri hizmete ilişkin bulunması" koşulları birlikte gerçekleştiğinden, davanın görüm ve çözümünde Askeri Yüksek idare Mahkemesinin görevli olduğunun değerlendirildiği; açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Yasanın 10, 12 ve 13ncü maddeleri gereği görev uyuşmazlığının halli için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, Ankara 15'inci idare Mahkemesinin görevli olduğuna dair 18.03.2009 tarih ve E.2008/1097 sayılı kararın kaldırılmasına karar verilmesinin gerektiği yolunda karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Turan KARAKAYA, Ayper GÖKTUNA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 05.10.2009 günlü toplantısında; Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan başvurunun, anılan Yasanın 27. maddesi uyarınca reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU ile A.Y.İ.M Savcısı Murat GÜNDOĞAN'ın başvurunun reddi yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 10. maddesinde, "Görev uyuşmazlığı çıkarma; adli, idari ve askeri bir yargı merciinde açılmış olan davada ileri sürülen görev itirazının reddi üzerine ilgili Başsavcı veya

Başkanunsözcüsü tarafından görev konusunun incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesinden istenmesidir.

Yetkili Başsavcı veya Başkanunsözcüsünün Uyuşmazlık Mahkemesinden istekte bulunabilmesi için, görev itirazının, hukuk mahkemelerinde en geç birinci oturumda, ceza mahkemelerinde delillerin ikamesine başlamadan önce; idari yargı yerlerinde de dilekçe ve savunma evresi tamamlanmadan yapılmış olması ve yargı yerlerinin de kendilerinin görevli olduklarına karar vermiş bulunmaları şarttır.

Görev itirazının yargı merciince yerinde görülerek görevsizlik kararı verilmesi halinde, görev konusunun Uyuşmazlık Mahkemesince incelenebilmesi, temyizen bu kararın bozulmuş ve yargı merciince de bozmaya uyularak görevli olduğuna karar verilmiş bulunmasına bağlıdır.

Uyuşmazlık çıkarma isteminde bulunmaya yetkili makam; reddedilen görevsizlik itirazı adli yargı yararına ileri sürülmüş ise Cumhuriyet Başsavcısı, idari yargı yararına ileri sürülmüş ise Danıştay Başkanunsözcüsü, askeri ceza yargısı yararına ileri sürülmüş ise Askeri Yargıtay Başsavcısı, Askeri İdari Yargı yararına ileri sürülmüş ise bu mahkemenin Başkanunsözcüsüdür.

Görev itirazının reddine ilişkin karara karşı itiraz yolunun açık bulunduğu ceza davalarında ret kararı kesinleşmeden uyuşmazlık çıkarma istenemez" denilmiş; 27. maddesinde ise, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceleyeceği; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddedeceği kuralına yer verilmiştir.

Öte yandan 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun "Tebligat ve cevap verme" başlıklı 16. maddesinde; "1. Dava dilekçelerinin ve eklerinin birer örneği davalıya, davalının vereceği savunma davacıya tebliğ olunur.

2. Davacının ikinci dilekçesi davalıya, davalının vereceği ikinci savunma da davacıya tebliğ edilir. Buna karşı davacı cevap veremez. Ancak, davalının ikinci savunmasında, davacının cevaplandırmasını gerektiren hususlar bulunduğu, davanın görülmesi sırasında anlaşılırsa, davacıya cevap vermesi için bir süre verilir.

3. Taraflar, yapılacak tebliğlere karşı, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde cevap verebilirler. Bu süre, ancak haklı sebeplerin bulunması halinde, taraflardan birinin isteği üzerine görevli mahkeme kararı ile otuz günü geçmemek ve bir defaya mahsus olmak üzere uzatılabilir. Sürenin geçmesinden sonra yapılan uzatma talepleri kabul edilmez.

4. Taraflar, sürenin geçmesinden sonra verecekleri savunmalara veya ikinci dilekçelere dayanarak hak iddia edemezler.

5. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/8 md.) Davalara ilişkin işlem dosyalarının aslı veya onaylı örneği idarenin savunması ile birlikte, Danıştay veya ilgili mahkeme başkanlığına gönderilir." denilmiştir.

Olayda, Ankara 15. İdare Mahkemesi'nce bakılan davada, davalı idare vekilince, birinci savunma dilekçesinde görev itirazında bulunulmadığı; Davalı idarenin birinci savunma dilekçesinin 3.1.2009 tarihinde davacı tarafa tebliğ edildiği, davacı tarafın tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde ikinci dilekçesini vermemesi nedeniyle, davalı idare için yeni bir savunma hakkının kalmadığı ve dosyanın tekemmül ettiği; bu aşamadan sonra davalı idare vekilince, 9.3.2009 tarihinde mahkeme kayıtlarına giren dilekçe ile davada Askeri İdari Yargının görevli olduğu ileri sürülerek görev itirazında bulunulduğu anlaşılmıştır.

Bu durumda; davalı idare vekili tarafından, Ankara 15. İdare Mahkemesindeki davada, dilekçe ve savunma evresi tamamlandıktan sonra yapılan görev itirazının süresinde olduğunun kabulü mümkün değildir.

Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan başvurunun, anılan Yasanın 27. maddesi uyarınca reddi gerekmiştir.

S O N U Ç : 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcısı'nca yapılan 17.06.2009 gün ve 2009/8 sayılı BAŞVURUNUN, anılan Yasanın 27. maddesi uyarınca REDDİNE, 05.10.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.